

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**

Treballant pels
drets humans
des de 1962

Jornada de reflexió de l'Associació per les Nacions Unides a Espanya El multilateralisme centrat en las persones: el paper de la Societat civil en les Nacions Unides

El passat 22 de setembre de 2022 l'Associació per a les Nacions Unides a Espanya va organitzar, en ocasió del seu 60è aniversari, una jornada de reflexió amb el títol de “El Multilateralisme centrat en les persones: el paper de la societat civil en les Nacions Unides”. La jornada va tenir lloc en l'esplèndid marc del Palau Macaya, obra de l'arquitecte modernista Josep Puig i Cadafalch. Actualment aquest espai és gestionat per la Fundació “la Caixa”, de la qual va ser la seva primera seu.

La jornada de reflexió es produïa en l'actual context geopolític, socioeconòmic i mediambiental que posa en qüestió i afebleix a les pròpies Nacions Unides, al mateix temps que allunya de la consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030. Una conjuntura seriosa que ha d'allunyar de qualsevol temptació retòrica anant directament a la cerca de solucions.

La jornada, que va comptar amb el suport institucional de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona, va estar destinada a explorar com la societat civil, amb les seves associacions i persones individuals, en connexió amb Nacions Unides, pot jugar un nou paper per a dotar d'un nou sentit al multilateralisme i per a sortir al pas de la present crisi global.

A continuació presentem les reflexions i conclusions de tots els experts que van participar a la jornada.

Conferència Inaugural

Olasubomi Iginla-Aina, membra del consell executiu de la Global NGO (GNEC) i directora executiva de The Lightup Foundation

Olasubomi Iginla-Aina va destacar com organitzacions com ANUE s'han mantingut com a models a seguir, contribuint a despertar l'esperit humanitari i a aplicar-nos a una bona causa. Per a canviar al món necessitem canviar-nos a nosaltres mateixos. Com a mostra de les possibilitats de les organitzacions de la societat civil va posar l'exemple de l'intens treball amb persones refugiades realitzat per la seva organització, The Lightup Foundation, a Ucraïna, Eslovènia, Hongria, Romania, Alemanya i Polònia, amb moments de gran afectació emocional. La COVID-19 ha canviat moltes coses i ara som diferents: “l'única via per al món és oblidar els càlculs personals i treballar junts com a membres de la societat civil, fent els canvis que siguin necessaris”. Va felicitar a ANUE per haver-se consolidat com a nexa clau entre les Nacions Unides i la societat civil a Espanya, a través de les millors pràctiques en lideratge i gestió: honradesa, rendició de comptes, transparència i una alta responsabilitat social. Entre les moltes iniciatives de ANUE va destacar el CMUN, simulació dels cossos de Nacions Unides, amb gran impacte juvenil. També va destacar els lliuraments anuals del Premi per la Pau i altres compromisos amb la humanitat que mereixen “honor i respecte”, per la qual cosa va reclamar un aplaudiment per a ANUE en aquesta assenyalada ocasió de la celebració del seu 60è aniversari.

La societat civil ha de jugar un paper determinant en Nacions Unides, presentant el multilateralisme com “l'acció col·lectiva per al benefici de tots”. En el segle XXI el món s'enfronta a grans reptes que amenacen la coexistència, la qual cosa evidencia la importància de la societat civil per a afrontar-los entre tots. Nacions Unides, com l'organització multilateral mundial més important, ha creat plataformes ben organitzades per

a facilitar la interlocució de les organitzacions globals de la societat civil cara a treballar juntes darrere dels 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Nacions Unides ha desenvolupat per tot el planeta vincles amb organitzacions de la societat civil per a fomentar la interacció i millorar la comprensió del treball de l'ONU. Iginla-Aina va presentar en concret dues plataformes a través de les quals les organitzacions de la societat civil poden participar activament en el treball de Nacions Unides.

Una de les vies és sol·licitar l'estatus consultiu amb el Consell Econòmic i Social de Nacions Unides (ECOSOC) el que proporciona accés a diferents activitats de l'ONU. A mitjan 2021 ja posseïen aquest estatus 5593 organitzacions. “Esteu convidats a participar”, va recalcar Iginla-Aina.

Una altra via de participació és sol·licitar l'associació amb el Departament de Comunicacions Globals de Nacions Unides (UNDGC) al qual pertanyen més de 1500 organitzacions amb sòlids programes informatius sobre assumptes que concerneixen Nacions Unides.

Iginla-Aina va presentar també el Global NGO Executive Committee (GNEC), del qual és una de les directores. Es tracta d'un partenariat amb Nacions Unides que té com a objectiu garantir la veu de la societat civil en la taula de decisions, un paper crític quan el món afronta una pandèmia, crisi climàtica, guerres i altres reptes. Aquest comitè realitza suport sobre aquelles organitzacions el propòsit de les quals és assegurar que ningú quedi enrere. Aquest cos representa a les més de 1500 ONGs associades a l'abans esmentat Departament de Comunicacions Globals de Nacions Unides (UNDGC).

En concret, El GNEC va ser fundat per a promoure una relació de treball pròxima entre Nacions Unides i les ONGs associades al UNDGC, actuant com a enllaç entre la comunitat d'ONGs i les Nacions Unides. El GNEC facilita a les ONGs un ús efectiu de la seva associació amb el UNDGC i aporta a les ONGs una ajuda estratègica per a convertir-se en partners més efectius de Nacions Unides. En associació amb el UNDGC, el Comitè Executiu organitza Workshops de comunicació i diverses activitats d'Educació en Lideratge Global (GLE). Una d'elles és la conferència anual de la societat civil de Nacions Unides, coneguda com la Conferència DPI/NGO (on DPI respon a Departament d'Informació Pública). La conferència atreu a uns 2000 representants de més de 500 ONGs de més de 100 països i es focalitza en diferents temes d'interès relacionats amb el treball de la societat civil i les ONGs. Aquest fòrum internacional reuneix funcionaris del sistema de l'ONU, a ONGs prominents, creadors d'opinió, membres d'acadèmia i de mitjans de comunicació per a analitzar temes d'interès global. Aquest esdeveniment anual facilita la col·laboració entre ONGs, empodera a la societat civil i incrementa la comprensió pública de Nacions Unides. Allí es tracten els esforços crítics de Nacions Unides pel desenvolupament social i econòmic, reclamant justícia, Drets Humans, Estat de Dret, la pau i altres ODS's. Aquest esdeveniment constitueix una gran oportunitat perquè ONGs de tot el món puguin relacionar-se i treballar en xarxa.

Per a Olasubomi Iginla-Aina és molt important aprofitar aquestes oportunitats. Com a presidenta del subcomitè de Comunicacions del GNEC va prometre assegurar-se que el missatge d'aquesta jornada arribés al GNEC de manera que ANUE treballi amb el GNEC per a analitzar junts la manera de fomentar col·laboracions d'organitzacions en el futur, cara a aconseguir que ONGs a Espanya s'associïn amb el Departament de Nacions Unides per a les Comunicacions Globals (UNDGC).

Iginla-Aina va remarcar que “la societat civil exerceix importants i múltiples rols en Nacions Unides: [...] és la que posa el termòmetre per a mesurar els resultats i desenvolupaments, exigint rendició de comptes als governs respecte de les seves responsabilitats sobre els ciutadans”. Va descriure a les UNCSOs (Organitzacions amb Estatus Consultiu en Nacions Unides) com “una patrulla d'organitzacions de la societat civil que proporcionen informació rellevant i necessària per a ajudar a complir els seus mandats i per a afrontar els complexos reptes globals”. Participen en la proposta i promoció de polítiques alternatives als governs, al sector privat i a altres institucions. L'Informe de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans es va basar en informacions de diferents entitats de les Nacions Unides i particularment en les aportades per la societat civil. L'Informe ofereix una perspectiva entorn de tres aspectes clau de la participació de la societat civil en Nacions Unides:

1. Participació: suposa assegurar una participació inclusiva, igualitària i diversa de les organitzacions de la societat civil en els processos de les Nacions Unides.
2. Promoció: es tracta de promoure activament l'espai civil, incloent en això la participació de la societat civil en els processos de presa de decisions a nivell nacional.
3. Protecció: es tracta de protegir els actors de la societat civil que es troben en risc, incloent-hi la intimidació o represàlies per la seva col·laboració amb Nacions Unides.

Nacions Unides és conscient del paper de la societat civil en el seu treball i desitja treballar amb ella. No hi ha, doncs, millor moment que aquest, en el qual Nacions Unides es decideix a treballar amb una societat civil a la qual necessita. Iginla-Aina va encoratjar a les organitzacions de la societat civil a unir-se i a treballar en equip per a promoure desenvolupaments, particularment en relació amb l'assoliment dels ODS. Va considerar que aquesta jornada i el seu amable ambient de convivència constituïen una gran oportunitat per a romandre junts cara a trobar una causa d'acció pràctica i sostenible i perquè entenguéssim millor la importància de la societat civil en la seva assistència a les Nacions Unides cara a tirar endavant els seus mandats globals. Va animar a fer costat a ANUE perquè pugui seguir el seu encomiable treball. Com a tancament, va expressar el desig que fos una jornada gratificant i instructiva de la qual cadascun sortís amb nous coneixements i energies per a impulsar les estratègies pensades per a desenvolupar totes les possibilitats del paper de la societat civil en Nacions Unides.

Taula 1: “Visió global de la societat civil en l'àmbit dels Drets Humans”

La primera taula de la jornada va tractar sobre la “visió global de la societat civil en l'àmbit dels Drets Humans”. Va ser moderada per **Santos Félix**, coordinador responsable del grup LGTBI d'UGT a Catalunya i vocal de l'Associació per a les Nacions Unides. Aquesta taula va comptar amb la participació d'**Eleanor Openshaw**, de International Services for Human Rights; d'**Adriana Ribas**, coordinadora d'Amnistia Internacional Catalunya; de **Karlos Castilla**, investigador de l'Institut de Drets Humans de Catalunya i de **Míriam Hatibi**, activista pels Drets Humans i escriptora.

Els i les ponents de la primera taula van ressaltar que la societat civil compromesa amb els Drets Humans de Nacions Unides està composta per grups molt diversos en les seves idees, mètodes de treball i objectius. No obstant això, van destacar que aquests grups tenen en comú la seva passió i el desig de canvi, així com aporten als espais de Nacions Unides anàlisis basades en evidències de primera mà.

Van esmentar que solament a Nova York ja hi ha prop de 7000 organitzacions relacionades amb Nacions Unides. Aquestes organitzacions tracten de fer arribar la veu de la gent als espais on es prenen decisions que repercuteixen en la societat. Per això, es va dir en aquesta taula, és important que siguem prudents en determinar quins d'aquestes organitzacions són veritablement representatives del que entenem per “gent”. Esperançats, van constatar com la societat civil va contribuir a l'establiment del sistema de Nacions Unides i després a mobilitzar i portar endavant iniciatives clau, com ara la disposició d'experts internacionals per a procediments especials. Van destacar també com la societat civil i els individus poden ser claus en la producció de canvis significatius en el sistema de Nacions Unides. Com a exemple d'això es va plantejar el cas de l'assassinat de George Floyd i l'eficaç resposta de la societat civil. Com a resultat de la forta mobilització realitzada llavors, determinats grups de la societat civil van ser capaces de canalitzar aquesta ira a través del Consell de Drets Humans a Nova York i Ginebra, aconseguint que se sol·licités a l'Alt Comissionat una recerca sobre el racisme sistemàtic i la brutalitat policial a nivell mundial.

D'altra banda, van ressaltar els riscos de la participació de la societat civil. Un és que l'accés als espais oficials està a vegades limitat a propòsit i pot portar al fet que reivindicacions rellevants no siguin ateses. Un altre risc és el de represàlies per part dels Estats, com a amenaces o assassinats, per a silenciar la societat civil. Les organitzacions sumen esforços per a assegurar-se que les persones estiguin fora de perill.

També es va abordar la importància de la participació de la societat civil en el procés de monitoratge i rendició de comptes en Nacions Unides, ja que això augmenta la transparència i la responsabilitat. Un comú denominador de la taula 1 va ser l'entendre que tenim un sistema que pretén la participació, però que és al mateix temps limitant, una situació que, en conjunt, no es va considerar ben resolta. Es va apuntar la possibilitat de Parlaments de Poble que poguessin operar en paral·lel al sistema de Nacions Unides, influint en la presa de decisions.

Segons el parer de la taula 1, cal que explorem les formes en què pot construir-se un compromís entre la gent i la societat civil de Nacions Unides, és a dir, els grups de la societat civil que, en número relativament petit, ja operen amb Nacions Unides.

En la taula 1 es va produir un cert debat entorn de si la veu d'una sola persona de la societat civil pot ser generadora d'importants canvis. Hi ha casos paradigmàtics que semblen suggerir-ho, com el que es troba en els inicis d'Amnistia Internacional en relació amb les protestes i posterior empresonament d'uns estudiants portuguesos, situació divulgada hàbilment per un advocat britànic, promovent una potent reacció. No obstant això, es va entendre que les mobilitzacions civils que acaben permetent un avanç en els Drets Humans requereixen usualment una coordinació i una pluralitat de col·laboracions. Les xarxes socials capaciten d'entrada per a una implicació més extensa d'organismes, empreses i administració, sumant-se als esforços de la societat civil en la protecció dels Drets Humans.

Aquesta taula i les següents van donar una enorme importància a l'accés de la gent jove al Sistema de Nacions Unides, recordant-se que recentment s'ha creat una oficina de Nacions Unides per a la joventut. Es va apreciar una certa preocupació sobre com les persones joves valoren els organismes internacionals relacionats amb la promoció dels Drets Humans. Augmenta en la joventut la implicació en causes concretes al mateix temps que disminueix la seva connexió amb organitzacions i plataformes. Tenen altres maneres de reivindicar-se, com les xarxes socials, i a vegades han estat extraordinàriament eficaces com en la pressió pel canvi climàtic, amb conseqüències en l'Agenda 2030. La qüestió de debat va ser el com integrar a les persones joves perquè se sentin còmodes en un nou multilateralisme que ha de comptar amb elles.

Tots els ponents de la taula 1 van advertir de la gravetat de la situació mundial en relació amb pobresa, alimentació, conflictes armats i repressió. La pandèmia no ha generat, per desgràcia, l'esperada reacció de solidaritat i fins i tot es constata un creixement de la bretxa entre països pobres i rics. En conjunt una situació que, per als ponents, crida a una reacció de la societat civil a la defensa dels Drets Humans i del multilateralisme.

Es va esmentar també el risc de paràlisi en el qual es troba el Consell de Seguretat de Nacions Unides i les seves conseqüències sobre la protecció dels Drets Humans i la rendició de comptes: "Les organitzacions de la societat civil hem d'estar disponibles per a abordar els reptes globals amb una resposta global, forta i unida". Segons el parer de la taula, el nou Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans, l'austriac Volker Türk, té l'oportunitat d'emprendre un nou lideratge per a abordar amb la societat civil els reptes que afrontem.

En la taula 1 es va abordar també el tema dels obstacles i reptes que la societat civil pot trobar per a estar i participar en Nacions Unides i es feia des de la consciència de pertànyer alguns a organitzacions amb estatus consultiu -i per tant privilegiat- davant Nacions Unides: "no totes les veus arriben ni poden arribar a Nacions Unides, encara que oficialment es pretengui que sí que és possible". Un exemple seria el que succeeix amb les limitacions de participació en l'Examen Periòdic Universal relatiu als Drets Humans. Diversos ponents van esmentar també el tema de les dificultats econòmiques -individuals o de grup- com un altre condicionant per a la participació i per a poder ser escoltats: no és fàcil arribar a Ginebra i Nova York i romandre un allí temps sense una capacitat econòmica mínima com a organització, la qual cosa afavoreix les veus i interessos de les grans organitzacions internacionals. A Nova York existeix, a més, una significativa limitació de visats.

Com a solució es va suggerir que els mecanismes de Nacions Unides estiguessin també en altres ciutats o llocs més accessibles, proposant lluitar per això. També es va esmentar la forma en què el finançament públic o privat de les organitzacions pugui generar "temes d'interès" que condicionin els enfocaments o temàtiques que es plantegen, obstaculitzant altres agendes. El tema d'accessibilitat i proximitat també va ser plantejat a escala estatal on es va apreciar un excés de centralització en les capitals. Es va entendre que són moltes dificultats perquè arribin i s'escoltin les veus més diverses de la societat civil.

Totes les taules de la jornada van coincidir en la inquietud pel baix coneixement social del que és i per al que serveix Nacions Unides. El problema apunta tant a mancances del sistema educatiu com a la pròpia insuficient pedagogia de Nacions Unides amb, a vegades, comitès o organitzacions amb noms molt similars sense que se sàpiga a quin acudir. En la taula 1 es va suggerir treballar amb més intensitat en tots els àmbits

escolars i acadèmics per a donar a conèixer Nacions Unides en la seva integritat, particularment en àrees com a Relacions Internacionals, Dret o Ciències Polítiques.

No sols cal portar el local a Nacions Unides sinó, recíprocament, portar Nacions Unides a local, fent arribar aquest coneixement a les autoritats locals i autonòmiques, la qual cosa requereix la col·laboració les organitzacions de la societat civil permetent transformacions des del més pròxim.

En la taula es va proposar una major implicació amb Nacions Unides, intentant ser aquí, fent com a societat civil intentar fer un diàleg primer tant amb els nostres propis Estats com en un fòrum més obert en les Nacions Unides.

Una de les claus de la jornada va ser la de mantenir una esperança activa de canvi amb un horitzó d'efectivitat d'uns Drets Humans respectats en tot el planeta.

La taula 1 va ser la que va incloure a alguns dels ponents més joves, d'aquí -encara que no sols per aquesta raó- que es tractés en ella amb particular èmfasi el tema de la participació de la joventut en la reivindicació dels Drets Humans. Encara que es va assenyalar les limitacions econòmiques -en particular de la joventut- com una possible barrera per a la participació en jornades, aquest tema va rebre alguna rèplica del públic. Es va esmentar no sols el cost de les ciutats sinó també l'accés a ciutats i espais, així com les dificultats horàries.

En aquesta taula 1 es va plantejar la necessitat d'aprofitar els moments de commoció social com a oportunitat per a implicar de forma més estable a persones no tan vinculades a moviments reivindicatius, més enllà del “passion and anger” per una temàtica particular. Anar més enllà d'aquest “molta gent en molts llocs volent fer les mateixes coses”. Posar ordre en aquest oceà de bones intencions i preocupació amb molta gent jove creuant-se nerviosament missatges per les xarxes socials. Convé -segons es va suggerir- que determinades manifestacions liderades per gent jove comptin en l'aspecte logístic amb el suport de gent gran i més experimentada -aportant les eines- encara que amb la prevenció de no caure en el paternalisme, la qual cosa podria allunyar a la joventut de l'activisme pels Drets Humans.

Miriam Hatibi va fer un especial èmfasi en la necessitat de formar a la gent jove activista en diversos recursos concrets, la qual cosa va suggerir fer de forma organitzada. També cedir-los determinats espais de privilegi i ocasions per a parlar, cosa que va ser un altre dels comuns denominadors de la jornada quant al global de la societat civil. Una altra clau en la qual Hatibi va incidir va ser la del desgast psicològic de molts activistes per l'excés de pressió tant per falta de massa crítica com per la manca d'una xarxa de suport. Va exigir a la societat i als mitjans que tinguessin molt en compte aquest factor de desgast que és ocasió d'abandons en l'activitat reivindicativa. La seva proposta va ser crear xarxes de suport per a evitar la sobreplicació. També va contemplar com a factor dissuasiu per a la joventut el grau de recepció, a vegades baix, que reben les seves propostes en institucions que porten molt temps treballant, una sensibilitat compartida pels restants components de la taula. Tots ells entenien que, en el difícil context actual, necessitem molt de la societat civil, molta consciència, crítica i mobilització, per al que es requereix persones amb energia que hauran d'enfrontar el futur. Segons el parer de la taula, cal que, des d'associacions com ANUE i altres organitzacions i institucions importants, s'ajudi a crear un sòlid espai de participació juvenil que es tradueixi el dia de demà en una societat civil realment forta”.

Taula 2: “El paper de la societat civil en la consolidació de la pau i la seguretat internacional”

La segona taula de la jornada va tractar sobre “El paper de la societat civil en la consolidació de la pau i la seguretat internacional”. Va ser moderada per **Aleksandra Semeriak**, llicenciada en Ciències Polítiques i vocal de l'Associació per a les Nacions Unides. Aquesta taula va comptar amb la participació de **Madeleine Rees**, secretària general de “Women’s International League for Peace and Freedom”; de **Jordi Armadans**, polític, periodista i exdirector de FundiPau; de **Maria Solanas**, directora de programes del Real Institut Elcano i de **Cristina Formella**, especialista en Pau i Seguretat i punt focal de joventut- ONU Dones.

Aquesta segona taula abordava un repte particularment complex: plantejar-se quin pot ser el paper de la societat civil en la consolidació de la pau i la seguretat internacionals, i és complex perquè sembla que aquest

és el domini dels Estats i els seus governs, que són els qui tenen el control de la força. El to general va ser d'un cert pessimisme o, almenys, de realisme. La mateixa Madeleine Rees, de la Women's International League for Peace and Freedom es queixava de com, davant el Consell de Seguretat de l'ONU, es va veure en l'obligació de clamar "Sou vosaltres! Sou els cinc grans i les vostres armes, i la manera en què organitzeu tota la geopolítica, així com la vostra falta de reconeixement dels Drets Humans com a principi legal fonamental que ha de guiar el vostre treball". Segons ella es tracta d'un seriós conflicte d'interessos, perquè els cinc grans estats nuclears són també grans venedors d'armes i controlen a més el discurs de la pau i seguretat: "no pots portar pau i seguretat si estàs venent armes i fas un immens negoci amb això".

Aquesta taula també va constatar dificultats per a treure a la llum el que succeeix en el terreny, la qual cosa orientaria la presa de decisions. Els problemes estructurals de Nacions Unides generen a la societat civil òbvies dificultats d'accés, limiten la capacitat d'influència –fins i tot per a les organitzacions amb estatus consultiu- i el formar part de tal estructura. Una proposta sobre aquest tema va ser la de concertar-nos, com a societat civil amb accés a les diverses agències de Nacions Unides, en una xarxa realment bona per a tractar qüestions de manera transversal i evitar així la superficialitat.

La taula va ressaltar la importància de la disposició al diàleg i escolta en tots els sentits: Nacions Unides ha d'escoltar i tenir feedback correcte amb la societat civil – la Secretaria General a vegades desatén-, però també les associacions locals han d'escoltar i donar crèdit al que suggereixen altres organitzacions que actuen en una funció d'intermediació i informació.

També es va suggerir com un problema que una vegada s'ha aconseguit portar endavant una resolució, la societat civil pot ser apartada per la direcció política de la forma en què la decisió s'implementa: el sistema pot així fer retrocedir el que el Consell de Seguretat ha determinat. Cal, segons el parer d'aquesta segona taula, posar els mitjans perquè en totes les fases la societat civil tingui la màxima participació.

La taula va acceptar amb relatiu optimisme els assoliments que han suposat alguns tractats de desarmament, però s'entenia també que es necessita assegurar el seu compliment. Es va arribar a aquests tractats perquè "vam ser capaços de treballar junts, la societat civil i la bona gent del sistema, per a canviar la forma en la qual el sistema sol funcionar bloquejant allò que tots sabem que hauria de realitzar-se". La percepció era que, encara que Nacions Unides és l'organització de pau més important del món, es donen en ella egoïsmes particulars que li han fet retrocedir cap a disposicions no pròpiament pacífiques en temes de pau i seguretat internacionals. Una proposta sobre aquest tema va ser la d'actuar de manera coordinada i multilateral, societat civil i els diferents cossos de Nacions Unides, realitzant una reflexió conjunta per a redissenyar el que hauria de ser un veritable moviment per la pau. Això ajudaria a restaurar els principis fonamentals de Nacions Unides.

La qüestió del desarmament va ser un altre dels temes tractats en aquesta taula sobre Pau i Seguretat. En aquest punt en particular s'apreciava un cert orgull i optimisme, en entendre's que els últims 30 anys han estat fructífers en temes de desarmament i això ha ocorregut amb una demostrada incidència i dinamisme de la societat civil, com en els casos de les mines antipersones o el de les bombes de dispersió. No obstant això "en els últims 15 anys la norma és saltar-se la norma" amb transgressions sistemàtiques a Síria, l'Afganistan, l'Iraq, i ara a Ucraïna amb bombardejos de zones civils, hospitals i escoles. Està normalitzada tota classe de barbaritat realitzada per Estats que s'havien compromès a no fer-ho mai. Una idea sostinguda particularment per Jordi Armadans és que les coses no "ocorren" sinó que les permetem. L'actual proliferació d'armes nuclears, amb el risc potencial del seu ús –amença vagament insinuada, però militarment operativa- és, al seu judici, el fruit d'una inacció, d'una falta de compromís.

Va haver-hi en la taula unanimitat a entendre que casos com el del tractat contra les mines antipersones mostren com coses que semblen difícils es poden aconseguir, produint amb això un impacte profund. Es reconeixia la dificultat objectiva perquè la societat civil pugui empènyer processos de pau i desarmament, però es veia possible si es posaven tots els mitjans: bona definició de l'objectiu, bona organització, àmplia compartició del projecte, aprofitament de l'oportunitat i una mica de sort. Aquest tractat i els posteriors van tenir el seu inici en Nacions Unides i aviat es van veure bloquejats per governs que només podien témer una pèrdua transitòria d'imatge. Va ser aquí on la societat civil organitzada, alguns diplomàtics

compromesos, alguns governs i persones individuals van impulsar un procés diplomàtic paral·lel recollint tota l'experiència del treball que s'havia fet en Nacions Unides. Són acords que van néixer al marge de Nacions Unides, però bona part de la seva estructura els ha apreciat i impulsat. La primera conclusió que la taula va extreure d'aquests episodis és que, encara que determinades potències vulguin que no passin coses, aquestes coses poden passar. La segona és que, encara que a vegades es critiqui a Nacions Unides per la seva inoperativitat o falta de compromís, aquestes crítiques poden ser injustes perquè la responsabilitat és a vegades clarament dels governs que rebutgen aquests avanços.

Una cosa compartida per la taula va ser el no rebutjar a priori a ningú en l'esforç reivindicatiu. És la idea de Madeleine Rees i Jordi Armadans que “hi ha bones persones en molts llocs”.

De la seva experiència en l'àmbit del desarmament i en contacte amb gent diplomàtica, Jordi Armadans comentava que s'havia emportat grans sorpreses amb persones amb les quals, en principi, no comptava amb tenir moltes coses en comú i que acaben impulsant amb força els mateixos objectius. A vegades això es produïa per l'impacte rebut després d'estar algú en contacte amb persones o comunitats víctimes de la violència armada: una prova de la importància de l'empatia humana en els Drets Humans i de saber gestionar-la i despertar-la.

María Solanas va compartir amb Jordi Armadans que la crisi actual del multilateralisme –sobretot en temes de pau i seguretat- és causada en bona part pel compromís relatiu d'alguns governs. No obstant això, va fer aparèixer un altre factor que va suscitar l'acord i que és el del achicamiento dels espais de la societat civil en alguns països del món i la persecució dels espais d'expressió de les organitzacions de dones i de les organitzacions que promouen la pau i no sols la seguretat, una cosa ja apuntada per Madeleine Rees.

L'optimisme de Armadans en les causes que s'aconsegueixen si hi ha un propòsit ferm, li va semblar a María Solanas dubtós en la causa concreta de la participació de les dones i el seu paper d'agència -no sols protecció- en la prevenció dels conflictes i en l'assoliment i consolidació de la pau i això per la desigualtat estructural i el patriarcat global a nivell planetari.

També en aquest cas hi ha un dossier del qual sentir-se orgulloses totes les persones: el dossier de Dones, Pau i Seguretat que “malgrat algunes crítiques que se li puguin fer”- continua sent molt rellevant, tant per a la pau i seguretat, com per a l'objectiu d'igualtat entre homes i dones. En aquest dossier el paper de la societat civil ha estat imprescindible com es va comentar també en la següent taula. Es tracta, segons el parer de la taula 2, d'un dels millors i més paradigmàtics exemples de com la societat civil -i en aquest cas les organitzacions de dones i les defensores de la pau- van aconseguir, gràcies a l'aliança amb alguns governs de Nacions Unides aprovar una important resolució, la 13-25. Allí s'explica, ja des de l'any 2000, com els conflictes afecten de manera diferenciada a homes i a dones, a nens i a nenes, i que això impedeix que les converses de pau tinguin una traducció en el terreny.

La taula va ressaltar també el paper de la recerca científica i de la reflexió basada en dades en la tasca d'incidència política en l'àrea de la pau i la seguretat internacionals, característiques que es van donar plenament en el dossier Dones, Pau i Seguretat, replet d'evidències científiques, algunes d'elles sagnants. Aquestes evidències van ser aportades per institucions, a partir de l'estudi de desenes de processos de pau anteriors. Mostraven com els processos en els quals hi ha participació de les dones tenen resultats millors i més duradors. Malgrat aquestes evidències, la participació de les dones en la construcció de la pau i la seguretat, així com en la prevenció dels conflictes, a penes es troba entre el 2% i el 6%, la qual cosa es va atribuir a la desigualtat estructural esmentada.

En aquesta taula va aflorar un debat sobre si el rellevant era que el sistema multilateral estava construït pels Estats, jugant la societat civil un paper de pressió més o menys eficaç des de fora. La taula va començar a perfilar un model de relacions amb actors internacionals, actors subestatsals -que inclouen a les organitzacions de la societat civil- així com amb els ens locals i les grans ciutats. El dossier de l'agenda climàtica és un exemple paradigmàtic en el qual s'ha vist com aquesta coalició de diferents actors subestatsals ha posat en el mapa del sistema multilateral i dels governs una agenda global que es construeix a més en les COPS amb molts actors més enllà dels Estats. Encara que els principals responsables del sistema multilateral siguin els Estats que el componen, també és cert -segons van apreciar tant María Solanas com Madeleine Rees- que el sistema multilateral està inoperant per falta d'imaginació i de capacitat d'aterrar en

la realitat, no aplicant les fórmules que des de la societat civil aportem. Per als ponents de la taula 2, el sistema multilateral de Nova York i Ginebra necessita repensar les seves aliances i recolzar-se més en la societat civil que, no sols porta sobre el terreny les resolucions aprovades pel sistema, sinó que li proporciona solucions des d'una reflexió que el dia a dia del sistema no ha permès efectuar: “els responsables del sistema multilateral farien molt bé a percebre a la societat civil com un aliat rigorós, compromès, seriós, que proposa i fent-lo moltes vegades sobre realitat -no sols amb retòrica- i aportant dades”.

Els ponents de les dues primeres taules de la jornada van venir a coincidir a percebre un sistema multilateral en essència ineficient i inoperant per no tenir mecanismes de governança global per a desafiaments globals. I la paradoxa també compartida és que aquest sistema requeriria una revitalització des de la societat civil, però aquesta s'acovardeix en alguns llocs al mateix temps que s'enforteix en uns altres, la qual cosa ha ocorregut significativament amb el moviment feminista: perseguit en diversos llocs del planeta –també europeus- i al mateix temps més viu i global que mai. L'any 1995 la plataforma d'acció i el pla d'acció de Pequín, van comptar amb la participació de 6000 representants governamentals i amb 4000 d'organitzacions de dones. La societat civil va tenir allí un paper molt rellevant impulsant una agenda que avui encara s'ha d'estar defensant en els seus principis més bàsics en el sistema multilateral. La societat civil en el seu conjunt ha d'involucrar-se per a revertir aquesta situació. La recuperació de l'efectivitat de les resolucions sobre Dones, Pau i Seguretat resultava per a la taula un repte difícil, però -apuntant-se a l'esperit de Jordi Armadans- un repte potser no impossible.

En la taula es va plantejar la varietat d'espais de participació que té la tasca d'incidència política de la societat civil -una cosa ja expressada pels ponents més joves-, perquè les relacions internacionals es construeixen amb actors de diversa naturalesa. Els centres de pensament poden aportar evidència científica i anàlisi amb els quals fer costat als qui se centren més en l'activisme. També es va suggerir fer incidència amb els Estats i els governs, perquè puguin construir aquest multilateralisme que requereix Estats compromesos amb ell, una cosa particularment necessària amb un sistema que no respon a l'estructura i als nous actors globals. El Consell de Seguretat de Nacions Unides ha trobat sistemes, a través de l'Assemblea Nacional, per a superar el bloqueig, la qual cosa ha permès una resolució de condemna de la invasió russa: el propi sistema ha trobat un altre camí per a aquesta condemna gràcies a governs actius en l'impuls de la resolució.

Una idea proposada, però potser no compartida per tots, és que la incidència política de la societat civil s'ha de moure en diferents nivells, tenint com a eix d'influència als propis governs que serien els qui traslladarien al sistema les demandes de la societat civil. Això sense oblidar la influència política directa que, en les pròpies seus del sistema multilateral, han tingut les organitzacions de la societat civil. María Solanas va proposar aquesta com una de les poques fórmules perquè el sistema multilateral pugui reivindicar-se trencant el binomi entre representativitat i legitimitat. Una relegitimació que es pot produir amb suport de la societat civil.

Si la taula 1 havia fet un especial èmfasi en la participació de la joventut en l'activisme en pro dels Drets Humans, la taula 2 va tenir un dels seus punts àlgids en els temes d'igualtat de gènere i apoderament de les dones, en aquest cas en relació amb la pau i seguretat, objectiu central de la taula. Això sense llevar de vista la joventut o, en el cas de Cristina Formella, la participació i apoderament dels pobles indígenes, en relació amb temàtiques de pau i seguretat. Com és natural -i sense necessitat d'entrar per això en contradicció- cada ponent establí el seu relat sense amagar l'àmbit en el qual li situaven els seus compromisos quotidians. En el cas de Cristina Formella, la seva pertinença a ONU- Dones de Bolívia, generava una perspectiva en la qual el subjecte actiu era l'ONU en la seva tasca de fomentar la participació i autonomia de sectors de la societat civil. Va recordar que la societat civil, entesa com la població, té un rol essencial en Nacions Unides, sent a més “l'objectiu final del suport de Nacions Unides als Estats”, amb el que semblava allunyar-se del concepte de societat civil activista i organitzada que havia prevalgut en la resta de ponents. Va explicar que, en relació amb la societat civil, el sistema de Nacions Unides ha anat implementant diversos mecanismes: espais d'intercanvi d'idees i de negociació, trobades i processos de capacitació -com van explicar abans Adriana Ribas i Miriam Hatibi-, així com una actualitzada estratègia comunicativa i l'enfortiment d'aliances entre els qui vetllen pels Drets Humans i per aconseguir un món més just, digne, segur i pacífic.

Tant en aquesta taula com en l'anterior es va emfatitzar el fet que Nacions Unides es recolzés en consultes a la societat civil per a la tasca de promoció dels Drets Humans. Mitjançant aquestes consultes i espais d'intercanvi s'atenen les prioritats de la societat civil i es procura que les agendes públiques com la de Dones, Pau i Seguretat o la de Joventut, Pau i Seguretat, responguin a les seves peticions.

En línia amb l'esperit i la lletra de l'Agenda 2030 es busca també el suport en altres actors de la societat civil i en les universitats per a generar sinergies, perquè “la unió fa la força”, una dita molt usada a Bolívia. Una perspectiva o proposta d'aquesta taula va ser intentar aconseguir que cada país tingui una veritable voluntat d'implicar-se, superant l'actual crisi del multilateralisme en benefici de la pau, la seguretat i dels Drets Humans.

Davant tals desafiaments, es va proposar rescatar la veu de la societat civil -amb les seves necessitats, prioritats i accions- i reconèixer a les dones, joves i altres col·lectius com a agents de canvi social i de resolució de conflictes. Això implica, per descomptat, no veure'ls únicament com a víctimes.

Va haver-hi acord en què les guerres, crisis i violències tenen sobre aquests grups conseqüències diferenciades i devastadores. Les dones joves veuen sovint afectada particularment la seva educació i amb això el seu apoderament i el desenvolupament de la seva vida, perquè en situació de crisi, són les primeres a veure's forçades a abandonar l'escola. Altres conseqüències específiques dels conflictes sobre les dones són la inseguretat física o la inseguretat alimentària.

Tal com ja es va remarcar en el 2000, les dones poden i han de ser agents de canvi: són les dones i joventuts els qui estan en primera línia fent, proposant i exigint la fi els conflictes. Són elles també els qui prenen iniciativa, creant corredors humanitaris i camps de persones refugiades.

Segons el parer de la taula 2, aquest rol és el que ha de secundar tant Nacions Unides com la societat civil, és a dir, hem de capacitar i protegir, així com aportar espais de participació. A causa de la violència estructural, les dones i joventuts no accedeixen bé als espais on es prenen les decisions.

Això fa encara més necessari el trasllat de la seva veu als Estats a través de la seva participació com a societat civil en Nacions Unides, una exigència i pressió que, de fet, sol exercir la societat civil. La societat civil local pot aconseguir, si li ho proposa, moltes coses, fins i tot davant les pròpies Nacions Unides. Per exemple, la societat civil llatinoamericana, i més en concret la boliviana amb les seves organitzacions de dones, joves i pobles indígenes i pagesos, ha aconseguit importants avanços aconseguint que hi hagi una ONU Dones que pugui promoure la seva agenda al país: són passos donats per la societat civil, no idees de l'Estat.

Com es va observar en la taula, la societat civil pot també tenir una forta influència en l'agenda política i institucional, fins i tot en l'elaboració d'una nova constitució, com va succeir a Bolívia, clar que s'obriria aquí un debat sobre els límits del terme civil. Aquella nova constitució, impulsada per organitzacions de la societat civil, va abastar drets abans inimaginables.

Taula 3: “Mobilització dels agents socials en el foment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible”

La tercera i última taula de la jornada va tractar sobre “Mobilització dels agents socials en el foment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.”

Va ser moderada per **Javier Sánchez**, doctor en Ciències Polítiques i vicepresident de l'Associació per a les Nacions Unides. Aquesta taula va comptar amb la participació de **Eleonara Bonacorssi**, coordinadora de programes, Geneva 2030 Ecosystem, International Institute from Sustainable Development (IISD); de **Josep Maria Canyelles**, coordinador de Respon.cat; d'**Oscar Mateos**, professor de relacions internacionals i delegat del rector de la Universitat Ramon Llull per a l'Agenda 2030 i d'**Alejandro Quecedo** del Val, escriptor i activista ecosocial (en línia).

La tercera i última taula de la jornada de reflexió va començar per una pregunta llançada pel seu moderador, Javier Sánchez qui, després de situar la temàtica de la taula, va expressar el sentiment agredolç amb el qual la ANUE percep els ODS. D'una banda, faciliten la participació de la societat civil amb elements

motivadors i promouen la capil·laritat dins d'un marc de treball compartit. No obstant això, els ODS resulten frustrants respecte de les promeses que s'havien realitzat en els anys 80 i 90 sobre un ordre mundial de la UNESCO sota els auspicis de Nacions Unides.

Per a Javier Sánchez, els ODS són una oportunitat, però generen inquietud perquè poden alleugerir la responsabilitat dels Estats, no concretant-se la seva obligatorietat ni la seva vinculació amb diversos Tractats de Nacions Unides. Aquesta és el dubte que ell deixava sobre la taula, convençut que els ponents de la tercera taula donarien resposta.

Tractant-se d'una anàlisi sobre les possibilitats d'incidir sobre els ODS en un moment tan crític per a l'Agenda 2030 era interessant comptar amb la presència d'alguna persona vinculada a la “comunitat Ginebra 2030” que reuneix a tots els actors que treballen en temes de Desenvolupament Sostenible a Ginebra, en un partenariat amb Nacions Unides i amb el SDG Lab en l'ONU. Aquesta persona –Eleonara Bonacorssi– va explicar que el que es pretén és una “xarxa de coneixement i experiència [que] sigui utilitzada fora de Ginebra per a la implementació d'aquests objectius”. El treball és també amb els governs, en una nova manera d'entendre el multilateralisme, on la societat civil, el sector privat, l'Acadèmia i altres contribueixen als objectius des de les seves experiències.

Tots els ponents d'aquesta tercera taula van coincidir que el multilateralisme ha canviat. Abans es tractava d'unes relacions entre Estats, mentre que ara estan involucrats altres actors, particularment des de l'Agenda 2030. També en l'ONU han canviat coses. Un exemple proposat com a paradigmàtic és l'enquesta global amb milions de respostes amb motiu de la celebració del 75è aniversari de les Nacions Unides. En ella es va esbrinar quins són els reptes que els ciutadans del món ens plantegem, la qual cosa es pot presentar per països. També s'analitzen les pràctiques de les quals altres països poden beneficiar-se. Els ponents de la taula van entendre com molt innovadora aquesta nova manera d'escoltar la gent. Aquest nou multilateralisme és útil i ha jugat un paper molt important per a afrontar la pandèmia. En l'anàlisi dels informes intervé una coalició d'actors no governamentals el que constitueix una nova mostra de la necessitat d'un treball col·laboratiu i és que, segons el parer dels ponents de la tercera taula, la societat civil ha resultat molt important en el seu suport als Estats amb aquestes informacions i anàlisis.

Un altre aspecte que va contemplar aquesta taula és la necessitat d'evitar la duplicació d'esforços i costos, a través d'un bon disseny de l'ONU i el concurs d'aquesta Comunitat de Ginebra i és que, més enllà dels seus colors diferenciats, els diferents objectius estan interconnectats. Totes les taules van tendir a presentar l'ONU –i en particular aquí la temàtica dels ODS– com una gran maquinària necessitada d'un gran disseny logístic en contínua millora, amb un òptim flux de la informació. Cal treballar no sols sobre els objectius específics sinó sobre la millora dels mètodes per al seu assoliment. Es va jutjar com a fonamental disposar d'informació extensa i precisa, així com dels recursos per a analitzar-la. Des de l'Institut per al Desenvolupament Sostenible, treballen també en la Finança sostenible i en la iniciativa “Building bridges” que comença a Ginebra aquest octubre i pretén connectar el sector privat amb el de Desenvolupament Sostenible, per a aportar fons a aquest últim i cobrir més ODS a través del sector privat.

Els Estats necessiten el suport de tots els actors per a la implementació de l'Agenda 2030. És una Agenda de tots i és important que, en el disseny i posterior desenvolupament d'aquestes polítiques de Desenvolupament Sostenible, participin tant la societat civil com altres actors, la qual cosa, per fortuna, comença a reflectir-se en els informes que arriben des de Nova York. És la societat civil qui, per exemple, publica els Reportis Alternatius dels governs, molt importants per a disposar d'anàlisis independents sobre l'estat del Desenvolupament Sostenible en cada país. Alguns d'aquests informes són també inclosos en els informes voluntaris dels països.

S'ha pogut constatar que, en els últims anys els informes nacionals tenen un caràcter cada vegada més localitzat en els seus orígens. Abans eren els governs i ara són actors locals i de la societat civil els qui els creen. La societat civil és un actor molt important en el terreny, perquè coneix bé la situació del lloc. Els seus informes són els “Voluntary Local Reviews”. És important també treballar sobre com integrar en la producció dels informes a les eventuales poblacions autòctones –com en el cas canadenc–, perquè no siguin només receptores d'iniciatives de Desenvolupament Sostenible, sinó també “autors i actors principals que contribueixen a aquestes anàlisis sobre el que realment es necessita perquè no es deixi a ningú enrere”.

A propòsit dels ODS i la seva capil·laritat un altre punt de vista que va aparèixer en aquesta última taula és que el que prové del concepte anterior de “Responsabilitat Civil”, que implica una exigència de caràcter ètic sobre les empreses. La primera lliçó de capil·laritat la va donar Josep M. Canyelles que venia precisament d'àmbits molt locals de la província de Girona on havia estat fent formacions a empreses sobre els ODS i ajudant a ajuntaments en els seus plans d'acció municipal i en els seus informes voluntaris. Es va manifestar orgullós de pertànyer a organitzacions que contenen la contribució a l'Agenda 2030 i als ODS com una finalitat en els seus propis estatuts, alguna cosa que, al seu judici, tenen poques organitzacions en el món.

En aquesta taula 3 es va recordar com Nacions Unides pondera en tal mesura el valor de les aliances que han passat de ser un criteri a ser un dels objectius reconeguts, aquest de caràcter més aviat instrumental. Les aliances són fonamentals per la complexitat dels problemes actuals que requereix sinergies a través de la coordinació de molts actors. Aquesta coordinació i implicació ha d'aconseguir plenament a les empreses privades els qui, almenys segons el parer de Josep M. Canyelles, són les que, de fet, exerceixen el poder i tenen capacitat de canviar moltes coses, si li ho proposen. Actualment les economies més importants del món són empreses privades. Sense elles serà, com a mínim, més difícil la consecució dels objectius. I ara ja no es tracta de demanar diners per a finançar algun programa liderat després pels Estats, sinó de demanar la internalització dels objectius.

La percepció general d'aquesta taula 3, va anar relativament pessimista respecte de la marxa dels ODS. En l'Agenda 2030, per primera vegada dirigida a totes les persones, “estem suspenent tant en aliances com en localització”. Respecte de les aliances, hi ha moltes desconfiances i cadascú creu tenir les solucions i, quant a la localització, la gent no sap a vegades ni per on començar amb els ODS. El sentir de tots els ponents és que “és molt pobre el que, en general, s'està fent”. En els àmbits locals no es pot ser massa crítics per salvar la “intenció”, però tota la taula va parlar de contribucions mínimes que a vegades poden amagar “Green Whashing” o, com s'ha encunyat més recentment, “SDG Whashing”. Llavors és difícil evitar la pregunta: “D'acord, però, On esteu fent una contribució fonamental, si us plau?”.

Segons el parer de la taula, més enllà de les aliances i la localització caldria incorporar un altre criteri que és el de la “integració en l'organització”, és a dir, que cada organització, més enllà del seu propòsit específic, incorpori a la seva gestió altres principis i criteris de respecte a les persones, al medi ambient i a la societat. Es tracta de crear també “valor social” i de gestionar la complexitat, un repte difícil, però, segons el parer de la taula, possible. No hi ha avanç si cada organització deriva a unes altres la responsabilitat i implicació sobre objectius al no estar aquests entre els seus principis nominals.

No pot haver-hi recriminacions mútues perquè tots estem en un procés d'aprenentatge que passa per un canvi cultural: una multilateralitat amb desconfiança mútua i continus retrets impedeix l'aprenentatge compartit. Encara que en la taula es va plantejar que hi ha algunes empreses que estan molt convençudes, generant impacte i buscant fer-ho cada vegada millor, tampoc es va amagar el profund disgust per tantes altres empreses que actuen amb mesquines intencions, alienes a qualsevol consideració ètica o d'implicació sincera amb els ODS. Es va fer una anomenada a una multilateralitat creativa, no formal, amb una relació de diàleg amb els grups d'interès, integrant en els objectius de cada organització la “Gestió de la Responsabilitat Social”. Es tracta d'una nova multilateralitat que ha de basar-se en el diàleg creatiu i l'aprenentatge compartit amb els diferents grups, sabent reconèixer amb humilitat el que no es coneix bé i volent aprendre dels altres per a “construir de manera col·laborativa”.

Quant a l'anàlisi de l'Agenda 2030, es va plantejar en la taula la realització d'una “defensa crítica”, partint de l'actual crisi del multilateralisme en la qual s'evidencia com la humanitat té dificultats per a gestionar problemes cada vegada més globals i complexos. La solució que proposen els ODS va més enllà del clàssic multilateralisme, podent denominar-se “plurilateralisme”, com va esmentar Oscar Mateos. Va haver-hi coincidència en la taula a apreciar que, en aquest nou multilateralisme, els Estats han de compartir més el poder i la sobirania amb altres actors no estatals. L'apropiació i la localització són el gran valor afegit d'aquesta Agenda 2030”. Malgrat les dificultats evidenciades, la taula va trobar històric l'intent de capilarització que suposa l'Agenda 2030. Per a la taula, els ODS suposen un enorme salt endavant malgrat

les actuals mancances en la seva implementació. I això, perquè es tracta d'una construcció coral, col·lectiva, en relació amb reptes globals, la qual cosa requereix la presència d'agents no estatals per al seu contingut i implementació. Els ODS, desbordant als anteriors Objectius del Mil·lenni, tracten de reptes globals i parteixen de nostra ja inexcusable interdependència. Els ODS ressalten les contradiccions del propi sistema capitalista, perquè parlen de desigualtat, precarietat laboral, pobresa i sostenibilitat.

Quant als esforços de capilarització, es va destacar com en el context universitari i gràcies a l'estètica i l'ànim pedagògic dels ODS, aquests han contribuït a un replanteig de l'ensenyament superior. No obstant això, no es va ocultar tampoc la inquietud perquè a vegades aquestes implementacions dels ODS no puguin quedar en el nivell superficial i estètic dels ja esmentats “green washing” o “SDG washing”.

Quant als possibles escenaris a afrontar en un futur, un seria el de la invisibilització o desconexió de l'Agenda 2030: una Agenda que perdés protagonisme davant nous reptes i conflictes internacionals. L'altre escenari és el ja insinuat de la instrumentalització dels ODS, que acabessin reduint-se a una mera presència estètica, alguna cosa que seria greu donada la realitat de les urgències.

Aquesta taula 3 va coincidir també amb les anteriors de la jornada en la crucial importància de posar en el centre la veu de la joventut, a vegades repleta d'idees, riquesa i sinceritat. Una altra idea suggerida va ser la necessitat de repensar l'organització transnacional de la societat civil. L'Agenda 2030 part de les reflexions realitzades en el Fòrum Social Mundial amb el seu lema “Altre món és possible”, que es contraposava al lema cínic del Fòrum de Davos, “No hi ha Alternativa” (en anglès, TINA: “There Is No Alternative”). Es tracta d'una agenda contra el neoliberalisme que “posa en el centre la consecució d'un sistema molt més just i social”. Una altra idea sorgida en la taula és la d'aprofitar aquest moment de pluralització de veus per a abandonar l'individualisme de la singularitat que va néixer a partir dels anys 80 i 90 i fer aparèixer aquestes alternatives que, en realitat, existeixen.

Es va ressaltar que els ODS estan interconnectats, formant una estructura, de manera que la seva crisi, o el seu bon desenvolupament, té caràcter estructural, la qual cosa afecta la naturalesa de les solucions. Encara que va haver-hi acord en la taula a ressaltar la rellevància del canvi de paradigma teòric que suposen els ODS i tota l'Agenda 2030, la unanimitat també es va produir a l'hora de valorar uns resultats “ara com ara insatisfactoris”. Fins i tot es va arribar a suggerir la “impossibilitat” de complir amb aquests objectius per al 2030.

Alejandro Quecedo del Val es va mostrar especialment escandalitzat per la inacció enfront del canvi climàtic i la degradació del planeta, proposant reforçar els projectes que estan en marxa per a transitar cap a un futur de justícia social i ecològica, un futur que no veia en absolut garantit.

Els ponents de la taula van estar d'acord a percebre la crisi climàtica i ecològica com un moment crític i de complicat retorn. Encara amb tot, es va considerar aquesta dècada essencial per a prendre acció, començant de manera immediata: encara tenim mecanismes per a afrontar el canvi climàtic. Es va recordar la ceguesa que suposa no atendre el que diuen totes les institucions, des de Nacions Unides fins al Fòrum Econòmic Mundial que va reconèixer des del 2019, que un canvi climàtic no mitgat té un potencial destructiu major que l'ús d'armes de destrucció massiva.

En aquesta taula es va contemplar el model que vivim com a cruel i destructiu, la qual cosa suposa una apel·lació implícita a l'empatia que necessitem gestionar i desenvolupar en el nostre pensament i actitud cap als Drets Humans.

Quant al paper de la societat civil en els ODS, es va recordar com l'històric reconeixement per Nacions Unides d'un nou Dret Humà, el número 31, el dret a un medi ambient sa, net i sostenible, es va obtenir gràcies a la involucració de la societat civil i al multilateralisme: la lluita perquè un medi ambient sa fos reconegut com a dret humà va ser iniciada a Espanya en SEU-BirdLife i promocionada després en la campanya de “One planet, one right”, la qual cosa també va ser gràcies al suport de la societat civil. En la taula es va advertir, no obstant això, que, com amb la resta dels Drets Humans, cal recórrer amb urgència el sentit garantista perquè puguin complir-se i perquè puguem dir que els posseïm.

En la taula es van veure les COP -les conferències climàtiques anuals- com una cosa interessant, però molt lluny dels canvis necessaris per a garantir un futur. Fins i tot es va arribar a insinuar que eren un fracàs. Quecedo del Val va demanar una reflexió conjunta sobre què podem fer perquè les futures COPs siguin molt més efectives cara a resoldre la “la crisi ecosocial”.

Com a possibles solucions, es va reclamar una major involucració de la societat civil. Segons l'opinió de la taula avui dia el multilateralisme només pot triomfar si compta amb el suport i la guia de la societat civil”. Això requereix empoderar a uns certs actors i desempoderar a uns altres. No pot ser que les COPs estàn dominades pels lobbies petrolers, amb una elevadíssima presència, mentre que es margina als científics, el paper oficial dels quals és només de consultors. En vista d'aquesta situació, va sortir a Espanya fa un parell de mesos el moviment de “Rebel·lió Científica”, els qui s'autoqualifiquen de persones pertanyents a la comunitat científica i acadèmica rebel·lant-se davant la inacció política enfront de la crisi climàtica i ecològica”: van sortir als carrers aportant dades i ciència i “van ser tractats amb repressió policial en comptes d'amb decisions polítiques”.

Segons el parer de la taula, d'aquesta crisi només es pot sortir si tots els sectors de la societat són tinguts en compte, la qual cosa suposa assumir cadascú la seva responsabilitat en l'actual situació. Unes responsabilitats repartides de manera asimètrica, perquè de les dades que es van esmentar es col·legeix que una sola persona del 10% més ric del planeta emet a l'atmosfera la mateixa quantitat de CO₂ que 25 persones de la meitat menys rica del món. Això va conduir a plantejar-se en la taula si el nou multilateralisme a més de contemplar aquestes diverses responsabilitats diferencials, no ha de plantejar-se restitucions per part dels qui han dominat històricament i s'han beneficiat d'un sistema que “amenaça el nostre futur, que destrueix el planeta i que posa fi a la vida de moltes persones”.

Es va plantejar la necessitat de desenvolupar actituds morals per a afrontar els reptes, amb un compromís i esforç extres i una ambició històrica per a “fer l'impensable” perquè puguem tenir una vida digna i amb esperança. S'incidia així en la idea ja apuntada en la taula anterior per Jordi Armadans sobre una factibilitat o possibilitat dels Drets Humans que es construeix des d'un esforç i convicció, que poden ser suprems. En la taula es va arribar a criticar la relativa inactivitat de qui només teoritza sense pretendre incidir en la realitat, proposant-se com a alternativa la reflexió crítica, seguida d'una actuació contundent, coherent amb la ciència i amb les necessitats socials.

La taula va deixar també preguntes obertes: “Com podem reformar el multilateralisme tant a nivell de les Nacions Unides com a tots els nivells? Quina classe de mecanismes necessitem perquè les nostres institucions tinguin les eines necessàries per a portar a la nostra societat fins a aquest futur utòpic i allunyar-nos del distòpic al qual s'aproxima cada vegada més la realitat que vivim?”.

El moderador, Javier Sánchez, va agrair a tots, en nom de la presidenta, la participació en aquesta jornada de reflexió sobre el multilateralisme centrat en les persones, realitzada en ocasió del 60è aniversari de l'Associació per a les Nacions Unides a Espanya (ANUE).

Amb el suport de:

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**

Treballant pels
drets humans
des de 1962

PROGRAMA

Jornada de reflexió de l'Associació per les Nacions Unides a Espanya El multilateralisme centrat en las persones: el paper de la Societat civil en les Nacions Unides

10h Inauguració

- Muntsa Vilalta**, directora general d'acció exterior de la Generalitat de Catalunya
- Josep Monràs**, president de l'àrea d'educació, esport i joventut de la Diputació de Barcelona
- Eulàlia Pascual**, presidenta d'ANUE

10,30h Conferència Inaugural

- Olasubomi Iginla-Aina**, membre del consell executiu de la Global NGO (GNEC) i directora executiu, The Lightup Foundation

11,30h. Pausa cafè. Inauguració de l'exposició "ANUE: 60 anys treballant pels drets humans"

12h Taula 1: "Visió global de la societat civil en l'àmbit dels drets humans"

- **Eleanor Openshaw**, representant d' International Services for Human Rights (Via online)
- Adriana Ribas**, coordinadora de Amnistia Internacional Catalunya
- **Karlos Castilla**, investigador de l'Institut de Drets Humans de Catalunya
- **Miriam Hatibi**, activista pels drets humans i escriptora

13,30h. Pausa dinar

14,30h. Taula 2: "Paper de la societat civil en la consolidació de la pau i la seguretat"

- Madeleine Rees**, secretaria general de Women's International League for Peace and Freedom
- **Jordi Armadans**, polítòleg, periodista i exdirector de FundiPau
- **María Solanas**, directora de programes Real Instituto Elcano
- **Cristina Formella**, Especialista en pau i seguretat i punt focal de joventut-ONU Mujeres

16h. Taula 3: “Mobilització dels agents socials en el foment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible”

- **Eleonara Bonaccorsi**, coordinadora de programms, Geneva 2030 Ecosystem, International Institut from Sustainable Devolupment (IISD)
- **Josep Maria Canyelles**, coordinador de Respon.cat
- **Oscar Mateos**, professor de relacions internacionals i delegat del rector Universitat Ramon Llul per a l'Agenda 2030
- **Alejandro Quecedo del Val**, escriptor i activista ecosocial

17,30h. Cloenda

Amb el suport de:

